ان من الشعر لحکمۃ وان من البیان لسحرا

این شاہد گلعذار عنبرین مو محبوب ماہ رخسار آئینہ رو طوطی شکر شکن شیرین گفتگو مجموعہ کلام بلاغت نظام عربی و فارسی و اردو مسمیٰ بنام تاریخی

حسب فرمائش جناب ابوالبرکات محی الدین [illegible] صاحب کشمیری قادری برکاتی بحسن اہتمام سید محمد نثار علی غفر اللہ تعالیٰ لہ

مطبع نادری واقع بریلی رونق بخش انطباع شد

بسم الله الرحمن الرحيم

اللهم صل على الرسول وآل الرسول وبارك وسلم ابدا
الحمد لله نور النور العزيز المقتدر والصلوة والسلام على
السيد احمد النور وعلى آله وصحبه واوليائه الى يوم النشور

نبذة من الكلام العربي

في نعت النبي صلى الله تعالى عليه وسلم وما يتعلق به

وصل الهنا بجلاله حصل البقا بجماله ‏ ‏ كرمت جميع خصاله صلوا عليه وآله
دفع البلا بجلاله رفع العلى بجماله ‏ ‏ كملت شئون كماله صلوا عليه وآله
منع الشقا بجلاله منح الشفا بجماله ‏ ‏ عظمت شئون نواله صلوا عليه وآله

يا رسول الله جئنا سائلنا
يا حبيب الله جئنا قائلنا
يا نبي الله هذب نفسنا
يا نبي الله صلح بالنا
جئنا من غم هجر محمد
غوثنا حصل لنا ما لنا

يا منبع الكمال ويا صاحب النظر
من فضلك الشريف لقد كرم البشر
لا يمكن النعوت كما انت اهلها
بعد از خدا بزرگ توئی قصه مختصر

يا راكب البراق ويا افضل البشر
من امرك المنيف لقد شق القمر
لا يقدر المديح كما كان شأنه
بعد از خدا بزرگ توئی قصه مختصر

يا دافع البلاء ويا مانع الضرر
من حكمك القوي لقد كلم المدر
لا تدرك العقول سوى شبه صورته
بعد از خدا بزرگ توئی قصه مختصر

يا سامع الدعاء ويا شافع البشر
قد جاء من دعائك كشف الحجر
لا تفهم الفهوم كما كان حقه
بعد از خدا بزرگ توئی قصه مختصر

يا واسع العطاء ويا دافع الخطر
مكشوفات المسمع لقد نطق الحجر
لا تدركه العقول سنا برقك
بعد از خدا بزرگ توئی قصه مختصر

يا مرسل الاله ويا هادي البشر
من جود كفك الجميل لقد امطر المطر
كم يدركها الناس لم تدرك الملك
بعد از خدا بزرگ توئی قصه مختصر

يا صاحب الصلوة ويا سيد البشر
من حلمك الجليل لقد اخمد سقر
نور جمالك منيرا نور مكة
بعد از خدا بزرگ توئی قصه مختصر

ابو بكر امام الحق
عتيق فضله مطلق
نبي جاء بالصدق
وصدق الذي صدق

أَيُحْرِقُنِي كَرْبٌ وَأَنْتَ حَلِيمِي ... أَيَغْلِبُنِي الْخَصْمُ وَأَنْتَ رَحِيمِي
رَجَوْتُ عَطَاءً مِنْ لَدُنِ الَّذِي سَرَّ مَكَّةَ ... إِذَا جِئْتُ بَابَ الْفَيْضِ بَابَ كَرِيمِ

صَالَتْ عَلَيَّ نَوَائِبٌ لَوْ أَنَّهَا ... صَالَتْ عَلَى الْأَفْلَاكِ صِرْنَ أَرَاضِيَا
جَالَتْ لِي نَوَازِلُ لَوْ أَنَّهَا ... جَالَتْ فِي الْبِحَارِ صِرْنَ بَوَادِيَا
فَارْحَمْ عُبَيْدَكَ يَا رَحِيمُ وَجُدْ لَهُ ... فَعَسَى بِأَنْ يَلْقَاكَ فِي الْغَدِ رَاضِيَا

إِلٰهِي لِمَ يَرْجُو حِمَاكَا ... وَمَنْ يَرْجُوكَ لَا يَخْشَى الْعِدَاتَا
فَإِنْ صَدَّقْتَ مَا يَرْجُو فَذَاكَا ... وَإِنْ تَتْرُكْهُ فَمَنْ يَدْعُو سِوَاكَا

إِلٰهِي طَالَمَا عَبْدٌ عَصَاكَا ... جَدِيرًا بِالْعِقَابِ وَقَدْ رَجَاكَا
فَإِنْ تَعْفُ فَمَا هُوَ مِنْكَ بِدْعًا ... وَإِنْ تَأْخُذْ فَمَنْ يَحْمِي سِوَاكَا

إِلٰهِي فَارْتَقَبَ الْعَبْدُ الْهَلَاكَا ... يَخَافُ إِذْ تَرَاهُ وَلَا يَرَاكَا
فَإِنْ تَصْفَحْ فَأَنْتَ بِهِ رَؤُوفٌ ... وَإِنْ تَطْرَحْ فَمَنْ يُشْفِقْ سِوَاكَا

أَتَاكَا أَتَاكَا يَا رَبِّي أَتَاكَا ... حَرِيًّا بِالْعِقَابِ فَقَدْ عَصَاكَا
فَإِنْ تَرْفُقْ فَأَنْتَ وَلِيُّ ذٰلِكَ ... وَإِنْ تَغْضَبْ فَمَنْ يُرْضِي سِوَاكَا

إِلٰهِي أَجِبْ عُبَيْدَكَ إِذْ دَعَاكَا ... شَكَا إِلَيْكَ مَا فِي الْقَلْبِ شَاكَا
فَإِنْ تُشْكِي فَأَنْتَ بِهِ جَدِيرٌ ... وَإِنْ تُشْكِي فَمَنْ يُشْكِي سِوَاكَا

في المواعظ

حَادِثَاتُ الْقَضَاءِ نَازِلَةٌ ... إِنَّ الْأَقْدَارَ فِيهِ شَامِلَةٌ
يَا أَخِي كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ ... هُمْ بِأَكْفَانِهِمْ تَرَى عُرْيَانْ

قِيلَ إِنَّ النُّفُوسَ هَالِكَةٌ ... لِسَبِيلِ الْحُتُوفِ سَالِكَةٌ

قُتِلْتُ لَكِنْ شَهِيدَةَ الْعِشْقِ — حَيَّةٌ بِالْجَنَانِ مَا لَيْتَهُ

قَدْ أَحَاطَ الْحِمَامُ بِالسُّكَّانِ — فَوَيْلَكِ يَا أَرْضُ مِنْ قَضَى وَدَنَى

بَلَى الْأَصْفِيَاءُ بِسَهْمِ فَنَاءٍ — مِنْ قَبْلِي الْقَضَاءُ فَكَيْفَ أَنَا

أَلَا يَا مَلِكَ دُنْيَا إِنْ عَصَيْتَ — سَتَلْقَى فِي الْعِقَابِ وَفِي الْعَذَابِ

سَيَأْتِيكَ الْمَنِيَّةُ عَنْ قَرِيبٍ — فَدَعْ مَا لَيْسَ فِيهِ مِنْ ثَوَابٍ

أَلَا يَا صَاحِبَ الْعَرْشِ الرَّفِيعِ — سَتُؤْخَذُ عَنْ قَرِيبٍ مِنْ فِرَاشٍ

فَإِنْ أَحْبَبْتَ عَرْشًا لَا يَزَالُ — تَأَهَّبْ بِالْمَعَادِ مِنَ الْمَعَاشِ

أَلَا يَا كَوْكَبًا فِي أَوْجِ عِزٍّ — سَتُصْبِحُ عَنْ قَرِيبٍ فِي الْوَبَالِ

لَهُ شَأْنٌ بَدِيعٌ كُلَّ آنٍ — فَذَرْ لِلَّهِ مَا هُوَ فِي الزَّوَالِ

أَلَا يَا أَيُّهَا السَّارِي لِرِفْعَةٍ — تَقَادَمَ مِنَ الشَّرِّ إِلَى الْحَضِيرِ

فَإِنَّ شُكُوهُ فِي غَدٍ تُرَابٌ وَحَقِيرٌ — وَكَمْ شَهَوَاتِ أَنْفُسِهِ مِنْ حِرْزٍ

فِي التَّغَزُّلِ

أَيَا مَنْ أَهْجُرُ وَكُرُبَاتِهِ — أُخْرِجُ رُوحِي بِعِشْقِ بَابِهِ

مَا غَابَ قَلْبِي إِلَى غَيْرِكُمْ — أَشْهَدُ بِاللهِ وَآيَاتِهِ

طِبْتُ مِنَ الْوَصْلِ وَلَذَّاتِهِ — فَرَاحَ قَلْبِي بِحَلَاوَاتِهِ

مَا شَغَفَ الْقَلْبَ سِوَى وَجْهِكُمْ — أَحْلِفُ بِاللهِ وَآيَاتِهِ

أَيَا مَنِ الْأَمْرُ فَوَرَاتِهِ — أُحْرِقُ جِسْمِي بِحَرَارَاتِهِ

لَا يُرِيدُ الْقَلْبُ سِوَى وَصْلِكُمْ — أَسْأَلُ بِاللهِ وَآيَاتِهِ

سَأَلْتُ لُطْفًا عَلَى حُبِّي — يَسُوءُ أُولُوكَ وَالشِّدَّةَ

فقلت ما اسمک فقال نور فقلت نورانی فقال لا لا

نظرت وجها علی سریر یکون لہ شمس والجمالا

فقلت ما اسمک فقال حور فقلت حورانی فقال لا لا

ایها الطالبون سر طریق هل رأیتم کمثل ذکر الله

ایها العارفون سر دقیق هل دریتم کمثل فکر الله

کلام فارسی

زادۂ طبع پرنور و برخی از مسایرات و مولفات حضور

دعا کن در دست دم یا علی ابن ابی طالب رہا کن پای بستہ بندم یا علی ابن ابی طالب

سراسر بیکسم حال این بیکس نمی پرسد بپایت سر فگندم یا علی ابن ابی طالب

قصد رفعت نبود نوری را کین ہمہ نظم نور بار نوشت

ماجرائی ست از حقیقت دل کز پئے نذر آن نگار نوشت

بجر ابنای جنس ہم مشرب سخنے چند آبدار نوشت

تا زمانیکہ مرا روح روان خواہد بود نام آن جان جہان در زبان خواہد بود

ہر مکانیکہ دران جلوۂ شاہانہ کنی دائما کعبۂ ابرار جہان خواہد بود

داد مظلومی من روز قیامت این بس دست من باشد و دامان بتان خواہد بود

نوری اندر غم آن یار نشان سوز بمرد نیست ممکن کہ دگر نام و نشان خواہد بود

دیدہ ات بہ دگران تا نگران خواہد بود یا ربی پردۂ چشم تو نہان خواہد بود

وای حرمان کہ اگر پردہ ز رخ برداری نیست ممکن کہ مرا تاب و توان خواہد بود

دو چشم را م شهان نے و گدا اهوس آنکه — هر زمان مهر و یم مولس جان خواهد بود
نوریا وقت زبون ست دم از از من — که مرا حال چنین ست و چنان خواهد بود

بگمنامی مرا بدنام کردند — بناکامی مرا خود کام کردند
به بیداری مرا کشتند و رفتند — بخیل کشتگان سرنام کردند
بسا جور و جفا بر من نه کردند — بسان صید اندر دام کردند
بزاری پیش آن مه سر نهادیم — برائے قتل اذن عام کردند
چو نوری عاشق زار و حزین را — چرا از وصل خود ناکام کردند

ز خاصان ستر گونا گون بر آمد — برنگ موجها بیرون آمد
ز جان پرسش کن آن تیر نگه را — که در دل چون نشست چون بر آمد
تجلی تعین را چه گویم — که چون بود و چه گشت و چون بر آمد
گهی لیلی شد و دل برد از قیس — گهی بیدل شد و مجنون بر آمد
گهی عاشق گهی معشوق شد — ز بیرنگی برنگ و گون بر آمد
چو نوری ناظم اسرار گشته — بنزد عارفان موزون بر آمد

بغض مردان خدا زحمت بود — حب ایشان سر بسر رحمت بود
گر شوی مردے ز مردان خدا — مسکن و ماواے تو جنت بود
گر شوی تو عبد رحمن رحیم — بنده تو جنت و راحت بود
گر شوی تو یار شیطان رجیم — در خور تو دوزخ و لعنت بود
گر تو نوری را سعین خود کنی — در دو عالم مر ترا فرحت بود

آهسته سخن گفتن با یار چه خوش باشد — در سرگوشی کردن همراه چه خوش باشد

عشق می رانازم انا گویان با قرار آورد
مست ولا تنقل کند ہم بر سر دار آورد

جلوۂ تو می فریبد زاہد دیرینہ را
نقد جان بر کف نہادہ سوئے بازار آورد

دار را معراج میدانند سرداران عشق
زانکہ دار این قوم را تا بام دلدار آورد

زاہدا ازمی میگریزم چارہ از عشقم کدام
گردنم بگرفتہ سر خب پیش خمار آورد

کار نوری را بہجران واتو تا جان کشد
آہ از درد عشق مردان یقین بار آورد

من بکوئیت یا علی افتادہ ام فریاد رس
آہ عصیان مبتلی افتادہ ام فریاد رس

از ولایت ہر ولی فیض ولایت یافتہ
صاحب فیض جلی افتادہ ام فریاد رس

یا علی شیر خدا یا مرتضے فریاد رس
والی مشکل کشا یا مرتضے فریاد رس

یا علی گفتی کہ در ہانی لفریادت رسم
بندۂ درماندہ را یا مرتضی فریاد رس

مرحبا یا سید آل رسول
رحم فرما سید آل رسول

چشم دارم سوئے ذات پاک تو
پردہ بکشا سید آل رسول

شیدائی لقائے جمال محمد یم
ما بندۂ محمد و آل محمد یم

رقصان بپای مہر فتادہ براہ خاک
چون ذرہ در ہوائے جمال محمد یم

ہر چہ دارم جملہ قربانت کنم
ہر دو عالم زیر فرمانت کنم

گر ترا دانم کہ یار صادقی
اندرون سینہ پنہانت کنم

آرزو دارم کہ بوسم پای تو
خویشتن را ہم و قربانت کنم

گر بدانم خانۂ خدام تو
ہر چہ دارم نذر مہمانت کنم

گر ببیند ازمی بہ نوری بنظر
جان و دل اندر قربانت کنم

دائما شورش دل مخفی و پنہان کردم
ملک دل بتمنائی تو ویران کردم

فرقتت گرچه ز من تاب و توان برد ولے　　شکر لله که جان را بتو قربان کردم

پارہای جگرم رفت بسیلاب سرشک　　چو من از دیدهٔ دل بارش باران کردم

نور جانے دگرے یافتم از رحمت او　　جان خود را چو نثار رخ جیلان کردم

بار دو سے تو ز جلوهٔ گلنار فارغیم　　با چشم تو ز شیشهٔ خمار فارغیم

با موے تو ز رشتهٔ زنار فارغیم　　با کوے تو ز کوچه و بازار فارغیم

عقلے که داشتیم یکایک ببرد عشق　　مجنون بگشته وز انکار فارغیم

خانه بهجر گذاشته در کوے تو مقیم　　مسکن خراب کرده و از دار فارغیم

بر اوج چرخ رفت کلاه شهان ببرد　　در ذوق عشق از سر و دستار فارغیم

مالی که داشت نوری بغارت ببرد عشق　　از بیع و از شرا و ز بازار فارغیم

الامان از جور جانان الامان　　الامان از سوز هجران الامان

الغیاث از تیغ ابروے صنم　　الامان از تیر مژگان الامان

من ندارم طاقت ظلم و ستم　　المدد اے لطف جانان الامان

چون ندارم طاقت هجران تو　　خواهم از هجر تو هر آن الامان

الکرم بر حال نوری الکرم　　اے پناه مستمندان الامان

چیست دانی عاشقی گریان و خندان زیستن　　ز آتش غم سوختن بر جور جانان زیستن

عاشقی آسان مباشد خسته بیجان زیستن　　خاک بر سر ریختن با آه سوزان زیستن

عاشقی دردیست بے درمان و قتلی بی قصاص　　از فراق یار باشد زار و گریان زیستن

عاشقی سوز درونی جان گداز عاشقان　　آتش اندر سینه سوزان مشکل هجران زیستن

روی عاشق زرد باشد در فراق دلستان　　سینه بریان چشم گریان چاک دامان زیستن

خون دل عاشق بیارد بهر گریستن اندر فراق   از وصال یار باشد شاد و فرحان زیستن
عقل عاشق مات باشد در فراق جانان   آه و ناله بر زبان در یاد جانان زیستن
بالتعب غیبی به نوری گفت حال عاشقی   یاد هو کی بر زبان چون خسته حالان زیستن

عاشقی رسمیست کاندر یاد جانان زیستن   جان و تن را سوختن بهر دید جانان زیستن
عاشقی نوری ست تابان در درون عاشقان   شاد باشد عاشقان با نور تابان زیستن
عاشقی بحری ست بی پایان ز سر گرداب   حبذا لب خشک و در بحر عمان زیستن
باخبر باشی ز سر سیر فی الله العزیز   زیست یابی در جهان مثل شهیدان زیستن
چون فنا گشتی بذات پاک احمد پاک باش   خوش بود اندر جهان با نور ایمان زیستن
شاد و شادان باش ای نوری بنور مصطفی   خوشتر است از نیکوئی چون چنبران زیستن

عاشقی نیست مگر فانی جانان بودن   جان فدای سر او کردن و بیجان بودن
عاشقی چیست بجان بنده جانان بودن   جان ازان دگر می کردن و بیجان بودن
خواهشی نیست جز این خسته دلان را درد دل   دل فدای قد مقش کردن گریان بودن
دلم آموخته از سلسله جنبانی عشق   صورت زلف تو ای شوخ پریشان بودن
نوری از عشق جگر سوز مبارک باشد   روز و شب صبح و مسا با دل بریان بودن

ابروی تو تیغ قاتل من   مژگان تو خار منزل من
ای باد صبا بگو بجانان   یک لحظه بیا بمنزل من
از مهر نظر بسوی من کن   ای عقده کشای مشکل من
پروانه صفت بجان نثارم   خوش آ ای شمع محفل من
لبهای تو پاره های یاقوت   دندان تو گوهر دل من

مجنون توام خرابم این بس — ای پرده کشای محمل من

سیمای تو شد سراج کعبه — ای روی تو شمع محفل من

ای شوخ برس بداد نوری — یک لحظه بیا بمحفل من

مریض العشق مهموم و محزون — حریق قلبه بالسقم مقرون

نمیدانم طبیب آن از خود را — وما بیده سوی موهوم ومظنون

رقیبان از وصالت بی نصیب اند — بعید نفسهم عما یقولون

بیا اینجا بر قدر رحم فرما — حضور الفقیر لله حیاء مسنون

تو نوری مستی و سرشاری الواسع — بعیشا کدهم فرحان و مفتون

قلب خود از ماسوای پاک کن — جای پایت کرسی افلاک کن

لوح دل را صاف دار از غیر او — سینه از نار محبت خاک کن

گر ترا توفیق باشد ای رفیق — اندرون را از کدورت پاک کن

نور خواهی نور وحدت ساغر — سینه از تیغ تجلی چاک کن

سوز خواهی سوز از نوری بجو — از دوی بگذر روان پاک کن

گر بطرز عارفان داری خیال خویشتن — جمله عالم می‌یابی در جمال خویشتن

آرزو داریم شاها از کرامتهای تو — یک نگاهی مهر افگن از نوال خویشتن

گر بسر عاشقی باشد ترا علم و خبر — از جهان فارغ شوی اندر کمال خویشتن

یا الهی وقت جان کندن کنی آسان مرا — چون بمیرم زنده داری در خیال خویشتن

ای شهنشاهان ز فضل تو چه جام حیرتست — گر تو نوری را نوازی از وصال خویشتن

مخزن جود و سخا حضرت غوث الثقلین — معدن حلم و حیا حضرت غوث الثقلین

شافع روز جزا حضرت غوث الثقلین
مرد میدان لقا حضرت غوث الثقلین

خضر راه نما حضرت غوث الثقلین
والی هر دو سرا حضرت غوث الثقلین

قبله شاه و گدا حضرت غوث الثقلین
کعبهٔ صدق و صفا حضرت غوث الثقلین

فانی ذات خدا حضرت غوث الثقلین
باقی بحر بقا حضرت غوث الثقلین

دافع درد و عنا حضرت غوث الثقلین
صابر کرب و بلا حضرت غوث الثقلین

ماحی مکر و دغا حضرت غوث الثقلین
قامع ظلم و جفا حضرت غوث الثقلین

مالک ملک ولا حضرت غوث الثقلین
سابح بحر فنا حضرت غوث الثقلین

مخزن فیض و عطا حضرت غوث الثقلین
واقف سر خدا حضرت غوث الثقلین

سرور شاه و گدا حضرت غوث الثقلین
صاحب عز و علا حضرت غوث الثقلین

واقف رمز فنا حضرت غوث الثقلین
منبع جود و عطا حضرت غوث الثقلین

اختر برج هدی حضرت غوث الثقلین
گوهر درج خدا حضرت غوث الثقلین

نوریا مرشد ما حضرت غوث الثقلین
دستگیر همه جا حضرت غوث الثقلین

جان من ای جان فدا آرزوی تو
جمله خوبان جهان هندوی تو

من چه دانم دل کجا شد جان کجا
مست و مدهوشم بیاد روی تو

خاک گشتم تا نهی پا بر سرم
لطف کن ای لطف کی دلجوی تو

دردها دارد دل جان و جگر
دارویی این جمله خاک کوی تو

هست نوری از گدایان درت
بوسه خواهد زکوة از روی تو

چشم دارم از نوال روی تو
یک نظر اندر جمال روی تو

دست بکشا جانب و ا ا ان ما
گر ز [illegible] ده ز مسال [illegible] تو

اے یار مہ جبین من از من چہ دیدہ
اول جفا نمودی و دادی غم و الم
یکبار مہر من ز دلِ خود بریدہ
آخر چہ شد کہ دامن از من کشیدہ

بہ نیکی ہمچو پاکان زندہ باشی
بہ تخت سروری پایندہ باشی
بہ بیدادی کشی گر عاشقان را
بدرگاہ خدا شرمندہ باشی
بشوخی یک نظر بینی بعالم
گروہ عاشقان برکندہ باشی
مرا رضی ست با تو از سر عشق
خوشش آنوقتیکہ تو پابندہ باشی
بہ بیدادی مرا کشتی و رفتی
الٰہی دائما در خندہ باشی
بشوخی ہمچو معشوقان در آئی
بغمزہ خانمان برکندہ باشی
بخوبی ہمچو انوار آلہے
بقلب عاشقان تابندہ باشی
تیرا ظلم و مرا صبر ست زیبا
الٰہی تا ابد زیبندہ باشی
زہی قسمت اگر باشد میسر
کہ یکدم ہمنشین بندہ باشی
تو نوری ہا چہ خوش کشتی بغمزہ
الٰہی در جہان فرخندہ باشی

ای نگار من بہ بیجا میروی
صد مسلمان کشتہ بیجا میروی
ہیچ میدانی کہ جانِ عالمے
می بری جانانہ تنہا میروی
با طناب عشق دل آراستہ ست
خیمہ با خود برکہ صحرا میروی
صبر و تسکین گو ز ما رفتہ برو
سخت مشکل آنکہ از ما میروی
چشم نوری طالب دیدار تست
آنکہ پنہان ہمچنانہ پا میروی

شاہ ناظم بین ناکس و نادان مددے
رحم فرما بمن زار و پریشان مددے
زینت عرش برین سید ذیشان مددے
غوث اعظم شہ دین قیصر شاہان مددے

منبع فیض و کرم فیض رسان عالم منتظر مهر بمن مرشد دوران مدد
در دو عالم بکسی غیر ندارم کاری لطف فرما بمن خوار و پریشان مدد
دورم از منزل مقصود بنی یا بهم راه جلوه فرما بمن ای خضر بیابان مدد
من ناچیز سراسیمه پریشان حالم خضر دریای کرم سوخته بیابان مدد
من سیه کارم و حیرت زده کار خودم والی ملک جنان مهر درخشان مدد
شرمسارم ز تبه کاری خود در ظلمت ماه تابان مددی مهر درخشان مدد
قبله و کعبه و سلطان دو عالم هستی رحم کن بهر خدا خاصه رحمن مدد
انتظار نظر تست من نوری را شاه عالم مددی حاکم دوران مدد
اعتماد کرم تست من نوری را ای خدا جوی خدا بین و خدادان مدد

الا ای گلعذار من چه کردی جفا کردی قرار من چه کردی
گناهم گر نبخشی با تو گویم که با خاک مزار من چه کردی
تن خاکی من بر باد دادی بمن ای یار غار من چه کردی
اگر بخشی تیاری با تو گویم که با جسم نزار من چه کردی
ز خاطر محو کردی بوی الفت چه کردی نوبهار من چه کردی
شکستی رشته الفت ز عاشق ستم کردی نگار من چه کردی
ببردی عقل نوری را بغمزه ز بیدردی شکار من چه کردی

مثنویات

ای سرور رهنما کجائی هیجان شده ایم در جدائی
معدوم شود ز دل سیاهی نور رخ خویش گر نمائی

یک لحظه بیا بسوی عاشق — تا دور شود حجاب لاحق
از هجر بلب رسیده جانم — جانا تو بیا که زنده مانم
مشتاق جمال خود نمودی — آرام و سکون دل ربودی
ای سرور انبیا خدا را — بنما بنما جمال ما را
بنمای بکوی خویش راهی — تا دست دهد مرا پناهی
بنمای تو نور خود بنوری — تا زود شود مرا صبوری

شهید عشق گل رویان کدام ست — فدای حسن مهرویان چه نام ست
قتیل مه جبینان ذی کمال ست — جمالی وارد هم باجمال ست

همه چو نجم و ابوبکر اصل — عمر مثل نخل ست با اصل وصل
چو گل بود عثمن بر آن شجر — علی ولی هست آن را ثمر

یکی نامم نیست ما را در جهان — ساختی بجرم و عصیان الامان
نفس اماره مرا کرده تباه — رحمتت باشد مرا هر دم پناه
منهمک اندر ملاهی بوده ام — غافل از امر و نواهی بوده ام
بر در آمد بنده ناچیز تو — زار و نالان سخت حیران سرفرو
شرم دارم تا که گویم حال زار — شرمسارم شرمسارم شرمسار
بر درت آمد گدا ای بی‌نوا — عفو جویان لطف خواهان دلفگار
بخششت خواهد امید از فضل تو — زانکه خود فرموده لا تقنطوا
بحر انعام تو بی پایان شده — بی نصیب از رحمتت شیطان شده
نفس من بگرفت شاه راه من — فضل تو باشد شفاعت خواه من

چنین دارم از برای مصطفا / بخشم بر ایمان کنی عمرِ مرا

آرزو دارم بوقت جان کنی / از شر ابلیس باسیم ایمنی

اندران ساعت که ای حق جان بری / جان من با نور ایمانم بری

ز ساعات معراج پرسی نشان / بانواع و اقسام گویم از آن

شکستے بدندان احمد رسید / ولی خاک زان خون نشانید

ز راه دهن خون چو گشته روان / همان وقت جبریل آمد دوان

معا محو کردند روح الامین / نیفتاد قطره بروئے زمین

چنین کرد سرعت برای همین / که تا سبزه روید بروئے زمین

چو افتاد یوسف بچاه عمیق / دران چاه هرگز نگشته غریق

رسید و بیک لمحه روح الامین / بیامد ز بالا بروئے زمین

نیم مسافت گزشتن بچاه / امان داد او را دران جایگاه

نشانید او را بسنگے دران / بگردش نشسته ملائک بر آن

چو فرزند را کرد قربان خلیل / عوض کبشے آمد ز رب جلیل

که ذبح عظیم ست شاه برین / چنان زود تر آورد روح الامین

بسنگین بنهاده سر گردنش / روان فیض بحلق خدا کردنش

سلامت ببرد حضرت خلیل / پسر الفضل خدائے جلیل

چو نمرود مردود بے بهره گزند / خلیل خدا را در آتش فگند

بتیزی بسے پیر سد روح الامین / ز سدره بیامد بفرش زمین

بگفتا چه حاجت بداری بگو / بگفتا که حاجت ندارم بتو

بگفتا پیامت رسانم بدوست ‌ ‌ بگفتا که خود آگه از حال اوست

درین گفتگو بود روح الامین ‌ ‌ که آن نار گلزار شد بر زمین

بنا کرد شداد ذات العماد ‌ ‌ پسے دید او رفت آن نامراد

نهاده دران باغ اول قدم ‌ ‌ نهاندم رسیده بملک عدم

چنان گشت تعجیل در قبض جان ‌ ‌ که پائے دگر مانده بیرون از آن

بگفتم همه مسئله سحر آن ‌ ‌ که از سر معراج یابی نشان

دگر بشنو از من بیان زمان ‌ ‌ زمانه شده ختم بر کن فکان

بگویم مثالے خوش آینده تر ‌ ‌ که تا بر تو مکشوف گردد خبر

چنین گفت معراج را کاملے ‌ ‌ نظر می برد حسن را در دلے

نشانے چنین لغز و نادر مباد ‌ ‌ اگر باشد آن را بیاری بیاد

بیانے دگر می برد غافلی ‌ ‌ ز جذب خدا بود اگر عاقلی

بعلم الٰهی حواله کنی ‌ ‌ چه یارا که از اسرار او دم زنی

مرا عشقیست در دل با جوانے ‌ ‌ حبیبے دلربائے خوش بیانے

عجائب صورتے زیبا صفاتے ‌ ‌ جمیل و خوشتر است و نیک ذاتے

مرا همچو قالبم روح و روانے ‌ ‌ نه تنها جان من جان جهانے

بگویم حسن او بل خوشتر جانے ‌ ‌ جهان حسن را شیرین دهانے

[illegible] حسینے [illegible] جهانے ‌ ‌ [illegible] ابرو [illegible]

ز دل [illegible] جان [illegible] ‌ ‌ [illegible]

[illegible] ‌ ‌ [illegible] فغان و ناله و آه

دلم پر خون ز حسن اوست هر دم   نماند در بدن روح و روانم

چه حسن اوست برق خرمن جان   چه حسن اوست زیب بزم امکان

ز بهر حسن که عالم هست حیران   خداوند حقیقت را نه انسان

اگر رویش نه بینم بی حجابی   دلم بریان شود مثل کبابی

خهی حسنی خدا داده بآن ماه   بحسن پاک او صد لوحش الله

بملک دلبری زیبنده هر دست   بحسن خوبشین تنها و فرد است

کجا ماند صبوری بعد دیدن   بلی از دل رسیده آرمیدن

بحمد الله که عشقم نیست بیجا   زاجداد هم رسید این ارث والا

خوش آن کو شد فدای روی یارش   شد اندر راه عشقش زار و خوارش

کجائی ای خلیل آخر کجائی   خوش آن وقتی که رو خود نمائی

نگاهی از تو میخواهم نگاهی   گزیران باشد مرا هر دم تباهی

خدا را از خود بنما به نوری   نماند در دلش تاب صبوری

خوش آنکس که دارد دید تو   دلش را بسوزد تجلای تو

هر آنکس که دارد ترا دوستدار   بر او باد رحمت ز پروردگار

اگر جان خود بر تو قربان کنم   دل خود بدان شاد و فرحان کنم

ترا بخت و دولت خداداد باد   جهان از تو جاوید آباد باد

مرا در قیامت چو پرسد خدا   چه آورده بهر روز جزا

بگویم که پروردگارم خدا   محمد نبی خاتم الانبیا

وزان پس ترا پیش پروردگار   نمایم بگویم همین است یار

چشم جانم بر رہِ دیدار تست
رحم کردن بر غریبان کار تست

صدمۂ ہجران کجا و من کجا
رحم فرما اے حبیب با صفا

ہجر تو بار الم کردہ ضعیف
تا کہ گوید حال خود را این نحیف

از جمال خویش محرومم مکن
مرحبا اے شاہ شیرین سخن

چون مرا بخشی ہمہ جرم و خطا
اجر یابی از جناب کبریا

گر بخوانی از رہِ مہر و کرم
وارہانی از عنا و رنج و غم

شاد باشی فارغ و ایمن کہ من
آن کنم با تو کہ یاران با چمن

بندۂ خود گر مرا سازی صنم
جان فشانم عقل پاشم دل دہم

گر بیائی در حیاتم یک زمان
پیشکش سازم متاع دو جہان

گر ندارم مال دنیائے دنی
نذر آرم نقد جان را اے غنی

پادشاہانی بود شاہی ترا
با گدا را خدمت کردن بجا

صد ہزاران شکر واجب بر زبان
گر ببینم یکدمت اے جان جان

باش اے دل ناتوان در فراق
صبر باید تا نمانی در فراق

گر لبوست معدلت داری نظر
وارہم از ہجر و ہم خوف خطر

بے محبت تو نہ بینی سوئے من
تا گذارم عمر خود را بے صنم

زندگی بہتر نباشد بے وصال
راست گویم با تو این قال و مقال

شد ز بے صبری ببین عالم چنین
زار و گریانم دلم غمگین حزین

ہر چہ گفتم از محبت یاد دار
ختم کردم بر دعا ایلی ہوشیار

بے خبر ہستی تو از حال درون
استعینوا باللہ [illegible]

قتل کردی بی سبب لے انتقام — تا ابد مانی تو اے عالی مقام

گر تو نوری را نوازی یکزبان — اجر یابی از خدائے دو جهان

صد هزاران فضل نوری را رسد — جمله اندر لیست دباشد تا ابد

گرچه من سو بسو گنه کردم — نامهٔ عمر خود سیه کردم

تو برین نامهٔ سیاه مبین — کرم خویش بین گناه مبین

رباعیات

در خدمت دوستان من باش و مترس — راضی بر رضا و زنان من باش و مترس

گر سر دو جهان دشمن جان تو شود — بیخوف بآستان من باش و مترس

ای در صفت عفو تو حیران که و مه — وز خسروی جهان گدائی تو به

هم درد بگیری و دوا هم تو دهی — شاها تو بلطف خویش برگیر و بده

لے شاه رسل که در شدائد مددی — در یوم جزا حامی هر نیک و بدی

بے زاد بجا نده‌ام پریشان حالم — فریاد رسا خذ بیدی خذ بیدی

یارب دل صاف روح آگاهم ده — و ذکر شب ناگه سحرگاهم ده

در پیش خود اول ز دوئی یکسو کن — و آنگاه ز یکسوئی بخود راهم ده

یارب ز زر و مال سیر راهم نکنی — شاهان زمانه قبله گاهم نکنی

این قلب سیه منیر کردی ز کرم — با قلب منیر و سیاهم نکنی

یارب محتاج دست نوا هم نکنی — چون خود بدر کسے گدا هم نکنی

این چهرهٔ من عزیز کردی ز کرم — با رشته ... مبتلا هم نکنی

یارب تو کرم کن که پریشان نشوم — محتاج امیران و وزیران نشوم

یک لحظه نگاه مهر افگن بر من | تا سخرهٔ نفس بد شیطان نشوم

یک لمحه نگاهی تو ای بنده نواز | وز بنده تمام عمر تسلیم و نیاز

هیهات کجا حال دل من شنوی | حالیست چو زلف تو پریشان و دراز

قطعات

بود مردی و شادی خندید | در فضائی حیات دهر جوان

گفتمش خوش شو که قلب شود | عیش با رنج زیر این گردان

گفت دانم ولی عنایت رب | چه عجب گر کند بمن احسان

حاجیی در فراق موسم حج | بود گریان و زار ناله کنان

گفتمش غم مخور که عود کند | عید قربان و نفس قربان

گفت ترسم لقا شود ناپید | ورنه عید است دائما بجهان

بلبلی دلفگار می نالید | همچو ابر بهار در بستان

گفتمش غم مکن که باز آید | آنچه هستی بهجر او گریان

گفت ترسم تمام گردد عمر | ورنه خود چماه سال نیست خزان

خداوندا تو رد کن هر بلا را | فرست از بهر درد ما دوا را

بحق عزت و جاه محمد | خجل گردان تو بدخواهان ما را

الهی شاد و فرحان دار ما را | ز رحمت دور داری هر بلا را

بحق هر دو چشمان محمد | منور ساز قلب بی ضیا را

ز امداد تو قوت چشم دارم | ضعیفم یا رسول الله ضعیفم

بجانم یک نگاهی لطف فرما | بلطفت کن لطیف این تن کثیفم

اندر تو شاب بارہ ہجر نوری	بحیثم یا رسول اللہ بحیثم
سہ صد و پنجاہ و شش با عز و شان	اولیائے حق بوند اندر جہان
کم نگردد زین عدد ہرگز زمان	اینچنین گفتہ گروہ سالکان
سہ صد ابطال ست ز ایشان نیکنان	پس چہل ابدال شاہ انس و جان
ہفت سیاح از امیر حکمران	پنج او تاد اند از ایشان بیگمان
سہ عدد را در میان اقطاب دان	وان یکے باقی تو او را غوث خوان
مرشد ما سید آل رسول	عالم حق افسر فرق فحول
مادر او بود فضل فاطمہ	شاہ ما از ہمہ دو سوائے ابن بتول
بود آن مولی غلام محیے دین	عارف کامل چو اجداد و اصول
از ظہور او حسن افخر شد	رفتہ زینجا کرد در جنت نزول
شد ظہور نامش از نام حسین	کرد از رحمت خدا او را قبول
گشت از افضال زہرا و علی	نور پاک احمدی او را حصول
قالب وار صباح حق پر ضیا	شد یہ نور فاطمہ بنت رسول
از ضیائے آل احمد شاہ دین	پیہ ضیا شد حضرت آل رسول
واد او را آل با برکات حق	حق تعالی کرد ایشان را قبول
ہست بندہ بو الحسین از آل او	گشت او را دولت و عزت شمول
از پئے ختم سالش شاہ دین	شد بہ نوری مرعا او حصول

لقیہ غزلیات فات العود امل اول با آخر نسبتے وارد

[illegible]	[illegible]

چه می پرسی ز من نام و نشان شیخ کامل را
بملک جان مبارک پادشاهی کرده ام پیدا

خوشا آن وقتیکه بینیم روی یاران قدیم خود
بعیش و کامرانی جان پناهی کرده ام پیدا

از آن روزیکه گشته سیر لاهوتی مرا حاصل
بعیش جاودانی رسم و راهی کرده ام پیدا

چه می پرسی ز من ای دل نشان شان بیچونی
بیاد او تعالی سوز و آهی کرده ام پیدا

بیا نوری که ملک وصل را مفتوح خواهم کرد
باه و گریه در هجران سپاهی کرده ام پیدا

صد جان بنگاهی کشت مستانه چنین باید
جان برده و جانم کشت جانانه چنین باید

گه دردم و گه ارمان گه جانم و گه حیران
در حالت خود حیران دیوانه چنین باید

نادیده خیال او شورش بدلم انداخت
نا خورده ز جامیم برو پیمانه چنین باید

از ناز و می بنشین اندر دل غمگینم
از شهر چنین گنجی ویرانه چنین باید

نوری ز جمال تو میسوزد و می سازد
آن شمع منور را پروانه چنین باید

آنی که ترا جور و جفا می زیبد
ما را بجفای تو وفا می زیبد

گیرم که ز دستم همه بد می خیزد
حقا که ترا عفو و عطا می زیبد

هرچند سیه کاریم از حد بگذشت
لاریب بمن رحم ترا می زیبد

با این همه حال نسبت محبت نوری
بی فکر مشو دست دعا می زیبد

هیچکس را غم عشق تو چشیدن ندهم
نظر کس بجمال تو رسیدن ندهم

غیر را پرتو مهر تو رسیدن ندهم
ذوق این نور کسی را چشیدن ندهم

گر مرا وصل تو یک لحظه میسر آید
تا قیامت بکسی غیر رسیدن ندهم

هوش و دید تو گر یک جهانم بخشند
حاش لله که سر موی تو دیدن ندهم

اگرم ملک و فلک جمله بخال تو دهند
یعلم الله که من خال تو دیدن ندهم

نور سبحان رو دو لذت دیدن برود — روح را نیز قریب نور صمدان نہ ہم

خدا داند چہ محفل بود شب جائیکہ من بودم — بہر جا شور در دل بود شب جائیکہ من بودم
مہی سرو جوانے زدو رنج طرفہ طرازے — جفا کارے مقابل بود شب جائیکہ من بودم
سیہ چشمے نگارے شوخ طبعے سخت عیارے — رہائی سخت مشکل بود شب جائیکہ من بودم
مرا نوری ست لیکے نوری زنور مصطفےٰ شاید — ہمہ زیب محفل بود شب جائیکہ من بودم

وقت آن آمد کہ خود را والہ و شیدا کنم — از فنا سوئے لقا من خیمہ را برپا کنم
وقت آن آمد کہ این جانم ز تن باشد جدا — عزم سوئے ساکنان عالم اعلیٰ کنم
آیہ انی انا اللہ قصد سیر و نی منود — با رفیقان ہویت سیر آن صحرا کنم
درک عقلی را القرب معرفت سازم بہم — این خیالات حقائق را بخود القا کنم
از خودی شو بیخبر تا بیخودی گردد پدید — از دوئی شو پرحذر تا بیخودی القا کنم
لا و الا چون نگویم ہر زبان و ہر مکان — اندرون قلب قصر لامکان پیدا کنم
ہر لب ندسلا و الا میدوانم این بیان — در بیابان حقیقت سیر دورہ ایں جا کنم
شورش سر نی معنی صد شور در دام فگند — با صداہائے ہویت گوش را شنوا کنم
مرغ جان من بقصد طیر خون سپہ می زند — طایر روح مقید باز عنقا کنم
دورہ اول بہ آخر میرسانم ای عزیز — دائرہ قوسین را اقرب بہ او ادنیٰ کنم
بادہ الفت ز ساقی بارہا نوشیدہ ام — از فراق یار صادق وصل را پیدا کنم
مست و سرشارم دگر چون ساغر صد منو — من ازان ساقی برحق فیضہا لیغا کنم
آفت ہجران سراسر ملک ری را سوخت — از وصال ثانی حال مرتبت پیدا کنم

در عے شانے جیبے سید مقبول کونین — رسول اعظم سند نشین قاب قوسین

امیر سید عالی نژاد سے جد سبطینے — شفیع عاصیان حاجت روائے خلق کونینے

شفیق ما غریبان و رسول النبی وجانی — محمد احمد مرسل ہمہ نبیئے بلا تثنیے

وحید و احید و حامد سرور قلب عشاقی — طبیب دائے روحانی دوائے درد اربینے

نصیر و ناصر امت حبیب پاک رحمانی — نبی آدم و عالم زہے محبوب یزدانی

رسول النبی وجانی قریب ذات سبحانی — سرور جان خاصانی نوا و قلب پاکانی

ز تورت نور الوزر عزت عزت عزت — زہے عز و شرف نور و عجب سلطان الثانی

غریب عاجز و مسکین غلام مبتلا نوری — بگو وا رحم امید لطف و رحمت پاک سلطانی

زہے شان کمال شہسوار خیل خاصانے — ا رخ خیر الورا مولے علی عالی علی شانے

علی مرتضے شیر خدا دریائے فیضانے — شریف دو جہانے کعبہ فیضان عرفانے

رئیس مجلس النبی شمیم روح پاکانے — شفیق جان خاصانے رفیق النبی وجانے

تو نوری یوم آخر تشنہ در حیران نجات الہی — کہ از نور تو آسے علی ہستی بیابانے

بگو حال حزین اے دل بہ پیش شاہ جیلانی — محب سرور عالم زہے محبوب سبحانی

اگر خواہی کہ یابی منزلت از قرب یزدانی — بیا شو خاک راہ پیر پیران غوث ربانی

رئیس اہل وحدت سرور سردار عرفانی — برحمت ظل پیغمبر بصولت مرتضے ثانی

سراسر رمز وحدت خاصۂ مقبول ربانی — شہ عارف کہ احیا کرد ارکان مسلمانی

بگو نوری تو راز دل بگوشش قطب ربانی — امیر کشور خلت محیط سر انسانی

کلام اردو
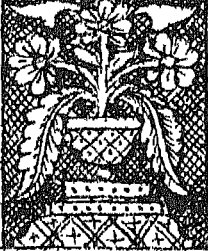
دور آنکھوں سے ہیں اور دل میں ہے جلوا انکا ۔ ساری دنیا سے نرالا ہے یہ پردا اونکا

دل کی آنکھوں سے کرے کوئی تماشا اونکا ۔ نگہ دیدۂ ظاہر سے ہے پردا اونکا

آؤ اب ڈھونڈھنے جائیں تو کدھر جائیں ہم ۔ جلوہ تجھمیں بھی نہیں اے دل شیدا اونکا

ختم کئے غم میں مبارک ہو عدو کو ماتم ۔ عید ہے ہمکو کہ دیکھینگے تماشا اونکا

دیکھ ہی لینگے کسی شکل سے مشتاق لقا ۔ لاکھ پردوں میں رہے جلوۂ زیبا اونکا

انتظار دل مشتاق کی کچھ حد نہ رہی ۔ کیا قیامت کو کہیں وعدۂ فردا اونکا

چھوڑدو تھوڑی جگہ ہمکو بھی محشر والو ۔ دور سے دیکھنے آئے ہیں تماشا اونکا

طور سینا میں نہ وہ کہتے ہیں نہ میرے دل میں ۔ نور کیا اور بھی سمجھا کوئی ٹھکانا اونکا

واہ کیا کہنا تمہارے وعدۂ دیدار کا ۔ جس سے دل ٹھہرا ہوا ہے ہجر کے بیمار کا

تو بھی چل کر دیکھ آ غافل کہ اب وہ وقت ہے ۔ پاس سے منہ تک رہے ہیں سب ترے بیمار کا

آئنہ دل کا لیے بیٹھے ہیں ہم بھی منتظر ۔ ہاں کہاں ہے عکس انکے جلوۂ رخسار کا

رخصت سیر چمن مدت میں دی صیاد نے ۔ پوچھنے جائیں پتا کس سے رہ گلزار کا

نور سے تو دور کیوں چھپتا ہوا دربان ہے ۔ پاس کچھ تو چاہیے تھا عاشق بیمار کا

سنکے عاشق کی خبر فرمایا اچھا ہوا ۔ مجھسے تو فرمائیے کچھ آپ کیا اچھا ہوا

آب خنجر شربت دیدار پیاسے ہیں ۔ درد فرقت کا علاج اے دلربا اچھا ہوا

کیوں جناب دل نہ کہتے تھے نہ کہیے اپنے کچھ ۔ ایک کہکر آپنے کیا کچھ سنا اچھا ہوا

مرگ عاشق کی خبر سنکر وہ یوں کہنے لگے ۔ روز کے درد و مصیبت چھوٹا اچھا ہوا

نور سے آکر ملے وہ سب مصیبت کٹ گئی ۔ لو مبارک زخم تیغ ہجر کیا اچھا ہوا

[illegible] الفت نے مسیحا کا اثر پیدا کیا ۔ جب گلا سر تیغ کا بار دگر [illegible] آ گیا

یہ محبت نے مرے دل میں اثر پیدا کیا
چھوڑ کر دنیا کو اُس کوچے میں گھر پیدا کیا

گدا ہوں حسینوں کے ناز و ادا کا
فدائی ہوں انداز جور و جفا کا

جہان و جان ہیں قربان محمد
جہان جان ہے سر آن محمد

ہمارے واسطے ہے نعمت خلد
کہ ہم ہیں ریزہ خوارانِ محمد

محمد خاص بندہ ہے خدا کا
خدا کے بعد ہے شانِ محمد

محمد شافع روزِ جزا ہے
یہی کہتا ہے قرآنِ محمد

محمد زیرِ فرمانِ خدا ہے
خدائی زیرِ فرمانِ محمد

نہ کیونکر نار دوزخ سے ہوں آزاد
کہ ہم سب ہیں غلامانِ محمد

ملائک پر نہ کیونکر ہو بزرگی
کہ ہے جبریل دربانِ محمد

تمنا باغ جنت کی یہی ہے
کہ ہو وقف غلامانِ محمد

محمد کی صفت قرآن میں آئی
سمجھ لو اس سے تم شانِ محمد

خدا نے نور سے اپنے بنایا
یہیں سے جان لو شانِ محمد

ثنائے پاک نوری کس طرح ہو
کہاں ہم اور کہاں شانِ محمد

رکھتا ہے نہایت مرضِ ہجر بتاں درد
ہے موجۂ خوں بن کے رگ و پے میں رواں درد

جب تک ہی بیمار غم ہجر کے دم پر
تب پوچھتے بیٹھے ہو کہ ہوتا ہے کہاں درد

دل پر جو گزرتی ہے وہ کیونکر کہوں ان سے
اک درد بھی کہتے ہوئے کرتی ہے زباں درد

ہاتھ اوسکا کوئی اس دل رنجور پہ رکھدے
ہیں غش میں ہوں وہ پوچھتے ہیں سب کو کہاں درد

آتا نہیں عشاق کی حالت پہ ترس آہ
رکھتے نہیں بیمار کا تم کچھ مری جاں درد

پیش تو چیاں شرحِ غمِ حالتِ نوری
آزار نہاں، سست ہماں سوز نہاں درد

جوش پر چڑھ جائیگی جب انکے جوبن کی بہار
دل سے بلبل کے اتر جائیگی گلشن کی بہار

حسن گل پر کوئی دم میں اداسی چھائیگی
دیکھ لو اے عندلیبو اور گلشن کی بہار

ہمکو از خود رفتہ آئینہ کو حیران کر دیا
رنگ کیا کیا لائی انکے رخ روشن کی بہار

پھول مہکے رنگ چمکے دھباے عشق سے
بڑھ گئی جنت سے بھی کچھ اپنے مدفن کی بہار

جلوہ حسن بتان کیسا کہاں کا رنگ گل
چڑھ گئی اب تو نظر پر انکے جوشن کی بہار

رشک گلشن کر دیا خون شہید ناز نے
اب کوئی دیکھے مرے قاتل کے دامن کی بہار

پردہ کاکل اٹھا کر چہرہ انور دکھا
دیکھنے آئے ہیں ہم بھی تیرے جوبن کی بہار

کس دلا کس بات میں کم ہیں سے ہر داغ جگر
بلبلیں دیکھا کریں اے نور گلشن کی بہار

جور دشمن کی نہ تو فریاد کر
اے دل مضطر خدا کو یاد کر

دل شکستوں کو دکھا اپنا جمال
کچھ تو ٹوٹے حال میں امداد کر

بس معاف اے عشق جی گھبرا گیا
اپنا بندہ جان کر آزاد کر

چاہنے والوں سے تو غافل نہ ہو
رحم کر عاشق پہ یا بیداد کر

اک نظر گلشن دکھلا پھر ہمیں
اس قدر تکلیف اے صیاد کر

اے جمال عارض تابان یار
نور کا دل نور سے آباد کر

زار گریان سینہ بریان چاک دامان چھوڑ کر
جاتے ہو کیوں اس طرح مجھکو پریشان چھوڑ کر

تیر مژگان دل سے کہتا ہے یہ میرے سینہ میں
کوئی بھی جاتا ہے گھر سے گھر میں مہمان چھوڑ کر

نار فرقت نے جلا کر خاک مجھکو کر دیا
اب کہاں جاتے ہو میری خاک ایجان چھوڑ کر

آہ اے جلاد کیا رسم محبت ہے یہی
چلدیا مقتل سے خاک و خون میں غلطان چھوڑ کر

کیوں خفا نوری سے ہو کر دشمنوں سے جا ملے
چلدیے عاشق کو تم اپنے پریشان چھوڑ کر

زاہدونکو ہو اتقا پر ناز — مجھکو ہے رحمت خدا پر ناز
ہمسے پوچھو تو ہم قضا ہی ہین — آپ کرتے ہین جسکی ادا پر ناز
جلسے ہوتے ہین روز غیرون مین — اسپہ ہین تمھین حیا پر ناز
وہ جگر تھام کر چلے آتے — مجھکو ہین نالۂ رسا پر ناز
اب سنے کون خاکسارونکی — لے اڑی یار کو ہوا پر ناز
اونکے زانو پہ سر ہو وقت نزع — کیون نہ ہو نور اوس قضا پر ناز

اب نکر ظلم و ستم بس اے مری جلاد بس — اے ستم ایجاد بس اے بانی بیداد بس
جان ہوا جاتا ہے دل بیچین وہ سنتا نہین — آہ بے تاثیر بس اے بے اثر فریاد بس
وہ اوٹھا بیٹھے ہین در سے اور ہین اونکا منہ کو — کیا کرون تجھپر نہین چلتا دل ناشاد بس
ہے وہی بوچھار تیرون کی ہماری لاش پر — قتل تو ہم ہو چکے کرتا نہین جلاد بس
کام ہے سخت جانون کا چلے گا تجھسے کیا — دیکھ لی ہمت تری اے خنجر فولاد بس
نور کی بگڑی بنی کا ہے اونھین ہر دم خیال — دونون عالم مین ہے اسکو ایک اونکی یاد بس

مدت سے تیرے کوچے مین بیٹھے ہین سر فروش — کیا دیکھی ہے اے مرے تیغ نظر فروش
دیتے ہین گالیان عوض بوسہا ہے لب — اب زہر بیچتے ہین بتان شکر فروش
للہ کوئی خنجر قاتل کو دو خبر — مرتے ہین آج شوق شہادت مین سر فروش
عشاق چشم ناز کو سودا کا جوش ہے — یا رب کدھر ہے وہ مژہ نیشتر فروش
اس خاک در کی یاد مین روتے ہین پھوٹ کر — مٹی کے مول جاتی ہے چشم گہر فروش
مٹھی مین نقد آہ لیے پھرتی ہے دعا — کیا جانیے کدھر ہے دکان اثر فروش
خنجر بکف ہے وہ بت جلاد نور آج — دیکھین تو پہلے کون ہے اپنا جگر فروش

ہو گئے سب اُٹھ عہد و دین ایمان کیطرف
یا خدا کوئی نہین تیرے مسلمان کی طرف

پھر کہا دل نے چلو کوہ و بیابان کیطرف
ہاتھ پھر بڑھنے لگے جیب گریبان کی طرف

کون غمخواری کریگا عاشق بیکس کی ہائے
دونون عالم ہو گئے اُس فتنہ دوران کی طرف

لے کوئی دم اور بھی دم ای شب وصل غضب
دیکھ لے للہ میرے جوش ارمان کی طرف

تو ہی کر انصاف دونون کو ملا کر عندلیب
جاؤن مین اُسکی گلی مین یا گلستان کی طرف

آنکھیں پھوٹین دیکھ کر تجھکو جو دیکھین روی گل
پاؤن ٹوٹین گر یہ جائین تجھ کو گلستان کی طرف

کشتگان عشق کا قاتل ادب ملحوظ رکھ
پاؤن یون کرتے نہین تیرے شہیدان کی طرف

رحم کرتا ہی دل پر کوئی اُس کا نہین
سو بلائین ہین مری جان شام ہجران کی طرف

دشمنو مجکو تو کوئی روکے نہ ٹوکے یا نصیب
اور ہم یون دیکھتے رہجائین دربان کی طرف

اور کچھ دن میری میعاد اسیری مین بڑھے
چلتے پھرتے جب کبھی آتے وہ زندان کی طرف

جس نگاہ لطف سے تم دیکھتے ہو سوئے غیر
دیکھ لو میرے بھی احوال پریشان کی طرف

ملگئے جب خاک مین تو پوچھنے والا ہی کون
نور آتا ہی کوئی گور غریبان کی طرف

بھلا ہو خوبرویون کا جو میرے دلمین بستے ہین
بسر کر لیا ہے دل اسی منزل مین رہتے ہین

یہی طرز ستم ہی یہ نئے انداز کی الفت
مجھی کو قتل کرتے ہین مری دلمین رہتے ہین

ستانے دل دکھانیکا مجھے شکوہ نہین ان سے
یہی احسان کیا کم ہی کہ میرے دلمین رہتے ہین

مزہ ملتا ہی کیا میرے تڑپنے مین کہ یہ قاتل
مجھے کرتے ہین بسمل پھر دل بسمل مین رہتے ہین

گلہ کیسا یہان اسرار جانفزا مرنے کی لذت ہین
وہان رحم شکر باز دیتے قاتل مین رہتے ہین

ہوسا تجھ سے جو وہ پوچھین تو یون مہر پیا
تخلص نور ہی وہ نور حق دلمین رہتے ہین

عدہر دیکھتا ہون جہان دیکھتا ہون
اوسیکو نہان وعیان دیکھتا ہون

سبھی ماسوا پر نہین چشم بین آنکھین
کہ ہین سب کو وہم وگمان دیکھتا ہون
نہان و عیان مین شہود و خفا مین
تجھے دیکھتا ہون جہان دیکھتا ہون
تمھین تم بسے ہو نہان و عیان مین
نہان دیکھتا ہون عیان دیکھتا ہون
اگرچہ ہوا نور پیر ضعیف اب
مگر اسکے دل کو جوان دیکھتا ہون

روان ہے آنکھ سے اک چشمۂ خون
الٰہی آنکھ ہے یا بحر جیحون
جو دم بھر وہ دکھا دین مست آنکھین
بنے سر عاقل و فرزانہ مجنون
چمکتے ہین کچھ ایسے نور دل مین
ضیا لیتا ہے جنسے مہر گردون
اگر آئے نظر محمل تمھارا
تو مجنون کیا کہ لیلےٰ بھی ہو مجنون
نظر آئین جو تیرے دل کے انوار
قمر کا نور ہو اسے نور افزون

فراق یار سے اس درجہ بیقرار ہون مین
کہ بعد مرگ بھی مضطر تہ مزار ہون مین
یہان بھی چین سے چھوڑا نہ تیری غفلت نے
کہ بعد موت بھی صدمے سے بیقرار ہون مین
وصال یار سے نوری مین ناامید نہین
کہ بعد مرگ بھی ملنے کا خواستگار ہون مین

صیاد تو ہوا ہے نیا اس زمانے مین
ہے طائرون کو یاد تری آشیانے مین

یہ کیا کہا کہ نور کو ہم جانتے نہین
پہچان کر بھی کہتے ہو پہچانتے نہین

سبھی کہتے ہین یون بت سے کہ ہم تو تجھپہ مرتے ہین
مگر جو مرنے والے ہین یہ دعوےٰ کب وہ کرتے ہین

ارمان بھرے دل کا دل آزار سے کہدو
جو حال گزرتا ہے ستمگار سے کہدو
وہ کافر و عیار قیامت ہے بلا ہے
للہ کوئی محرم دلدار سے کہدو
بسمل ترے ٹھیرتا نہین عاشق کا دل زار
للہ یہ حالت مری دلدار سے کہدو
یارو دل غمدیدہ نوری کی کہانی
اس یار جفاکار ستمگار سے کہدو

نکا ہو نہین سب ہین جو پردے مین تو ہے — چھپے سب نظر سے کہ تو روبرو ہے
خودی کا جو پردہ اٹھے تو بتا دین — نہ ہم اور کچھ ہین نہ کچھ اور تو ہے
نہ مین تم سے مخفی نہ تم مجھسے پنہان — خفا اس مین ہرگز نہین ہو بہو ہے
یہ مین تو ہوا ہون نہین مین یہین ہون — یہ تو مین ہوا ہے نہین تو ہی تو ہے
سوا تیرے ہر کون و مکان مین — وہان تو ہی تو ہے یہان تو ہی تو ہے
موحد ہو نور اتحادی ہین ملحد — نہ سب تو ہی تو ہے کہ بس تو ہی تو ہے

دل عشاق مین اے جان مکین کیون نہ ہوئے — یہ بھی تو عرش ہے تم عرش نشین کیون نہ ہوتے
نحن اقرب سے رگ جان نے ضیا پائی ہین — حسرت آتی ہو کہ تم دل سے قرین کیون نہ ہوئے
راز دل تمنے رقیبون کو جتایا صد حیف — ہائے اس عاشق بیدل کے امین کیون نہ ہوئے
نام جب دیکھتے ہین تیرا خطون مین عاشق — رشک کرتے ہین کہ قرطاس ہمین کیون نہ ہوئے
غم فرقت کی بلاؤن مین پھنسا ہو نوری — حیف صد حیف کہ تم اسکے معین کیون نہ ہوئے

جو تیراک ہین بحر اسرار کے — وہ کہتے نہین حال اس پار کے
ظہور و خفا و شہود و وجود — یہ نیرنگ ہین حسن دلدار کے
وصال و فراق و حیات و ممات — شعبدے ہین سب ان کی سرکار کے
وہ اوس پار کا حال کیونکر بتائین — جو ہو جائین تھک کر اسی پار کے
یہین نور کے نور انوار نور — یہ پرتو ہین سب نور دلدار کے

انھون نے جو جلوہ دکھایا مجھے — نظر کچھ نظارے مین نہ آیا مجھے
جو لیلائے محمل نشین تم نہ تھے — تو پھر کس نے مجنون بنایا مجھے
گما کر وہ نوری کے ہوش و حواس — [illegible] اک تو نے پایا مجھے

دکھا دے وہ مژگان خدا مجھے — کہ ہو ڈوبتے کا سہارا مجھے
اگر تم محبت سے دیکھو کبھی — تو ہو سب مصیبت گوارا مجھے
ترے در سے رہتا نہ ہرگز جدا — جو ملنے کا ہوتا سہارا مجھے

ذکر قلبی ہمکو مرشد کا بتانا یاد ہے — معنی توحید مولے کا جتانا یاد ہے
انتظار مرگ مین کٹتے نہین رات دن — موت کے آنے سے پہلے ہمکو جانا یاد ہے
سر ہتھیلی پر رکھا ہمنے شروع عشق مین — جان دینے کیلیے دلکا لگانا یاد ہے
میرا قاتل ہی مسیحا بھی بنا قاتل نہین — قتل کرکے اسکو کشتونکا جلانا یاد ہے

دیدار آپ دکھا او رسول خدا مجھے — دور غم فراق سے کر دو رہا مجھے
دل کے قریب لطف ہو حاصل زبان کو — پھر خدا اتفاق سے کر دو جدا مجھے
یا میرے پاس آنے کو دل رہین اٹھا — یا نامہ بر بتا دے وہ میرا خطا مجھے
ہین زندگی سے دور ہوا تجھے چھوڑ کر — آ تب پاس آ فراق کے غم سے چھڑا لے مجھے
لبریز جام دے کوئی اے پیر میکدہ — نوری کی آرزو ہے خدا سے ملا دے مجھے

تقصیر مری کوئی بتائی نہین جاتی — پھر حیف ہے صورت بھی دکھائی نہین جاتی
ہم حالت دل اپنے چھپانیکو چھپاتے ہین — پر آنکھونکی سرخی تو چھپائی نہین جاتی

جو زلف عارض جانان کو ہم سمجھے تو سجا سمجھے — اسے والیل یغشی اور اسے شمس الضحی سمجھے

فکرون کی لاکھ دل مین تنگ دو دو گی رہے — ہر دم کے ساتھ کشمکش ٹوٹگی رہے
گو شمع سان وہ بزم جہان مین تجھے جلاتے — پر اوسطرف کو دل کی ترے لو لگی رہے

مرا محبوب محبوب خدا ہے — مرا پیارا محمد مصطفی ہے
وہی روح روان انبیا ہے — وہی تاب و توان اولیا ہے

مرا مولیٰ نبی الانبیا ہے — رسولون مین وہی سب سے بڑا ہے
خدا نے اوسکو وہ رتبہ دیا ہے — لقب اوسکا ختام الانبیا ہے
اوسیکے نور سے عالم بنا ہے — اوسیکی شان لولاک لما ہے
نہ کیونکر دل لگائین اوس سے عاصی — یہی تو مغفرت کا آسرا ہے
ہوا اسرار الٰہی کا وہ محرم — جو مخفی سب سے ہو اوسپر کھلا ہے
اوسی سے مرتبے پائے ہین سب نے — کسیکو مرتبہ ایسا ملا ہے
اوسے سامعین بیٹھین سنبھل کر — زبان پہ میری نام مصطفےٰ ہے
سفر کون و مکان فخر رسولان — خدا کے بعد وہ سب سے بڑا ہے
خدا کے حکم سے خیل ملک نے — اوسیکے نور کو سجدہ کیا ہے
بظاہر گرچہ تھا آدم کو سجدہ — مگر مقصود نور مصطفےٰ ہے
چمکتا تھا جو پیشانی مین اونکی — اوسیکو خاص یہ سجدہ ہوا ہے
ثنا اوسکی بشر سے کب ادا ہو — کہ وہ محمود و ممدوح خدا ہے
وہی ختم رسل ہے فخر کونین — نبوت کا اوسی پر خاتمہ ہے
خدا نے امت عاصی کی خاطر — قیامت مین شفیع اونکو کیا ہے
نظیر اوسکا ہوا ممنوع بالذات — کہ سایہ تک جدا رکھا گیا ہے
نگاہ لطف اس رو سیہ پہ کیجے — گناہون نے مجھے رسوا کیا ہے
شفاعت کیجیے میری خدا سے — وجاہت کا تمھین منصب ملا ہے
اونھین کی نعت لکھ نوری ہمیشہ — اونھین سے ابتدا و انتہا ہے

وصلی اللہ تعالیٰ علیٰ سیدنا و مولانا محمد و آلہ و صحبہ اجمعین تمت